

Skatteutskottets betänkande

1983/84:5

om begränsning av småhus- och lägenhetsägarnas uppgifts- och avgiftsskyldighet m. m. (prop. 1982/83:177)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet de förslag som har lagts fram i proposition 1982/83:177 om lättnader i småhusägarnas och lägenhetsägarnas skyldighet att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter på ersättningar för arbeten på deras fastigheter eller lägenheter och att lämna kontrolluppgifter m. m. om sådana ersättningar. Samtidigt behandlas sex motioner i därmed sammanhängande frågor.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna. Utskottet föreslår dock att en av motionerna överlämnas till socialavgiftsutredningen (S 1981:04).

Moderaterna i utskottet har avlämnat en reservation som – utöver de i propositionen föreslagna lättnaderna – innebär att den särskilda lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar skall upphävas i vad avser småhus- och lägenhetsinnehavare. De lagstiftningsåtgärder som föranleds härav redovisas i en särskild reservation.

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1982/83:177 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m.,
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
4. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter,
5. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i lagen (1981:692) om socialavgifter,
7. lag om ändring i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

I propositionen föreslås en ordning som gör det lätt för en småhus- eller lägenhetsägare att själv bedöma när han kan betala ut ersättning för ett arbete på fastigheten eller lägenheten utan att göra skatteavdrag och utan

risk för att senare bli påförd arbetsgivaravgifter. Småhus- och lägenhetsägarna befrias från avdrags- och avgiftsskyldighet när betalningen erläggs mot en faktura som innehåller vissa föreskrivna uppgifter. Någon skyldighet att göra avdrag för skatt eller att betala arbetsgivaravgifter föreligger sålunda inte om fakturan har uppgifter om utställarens registreringsnummer till mervärdeskatt och mervärdeskattens belopp eller om att utställaren är skyldig att betala B-skatt. I båda fallen gäller vidare att de socialavgifter som belöper på ersättningen skall betalas av utställaren i form av egenavgift.

Propositionen innehåller också förslag till vissa jämkningar av bestämmelserna i lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar. Beloppsgränsen för småhus- och lägenhetsägarnas uppgiftsskyldighet höjs sålunda från 500 till 1 000 kr. och skyldigheten att lämna försäkran när någon uppgiftspliktig ersättning inte betalats ut slopas. Likaså tas kravet på uppgift om uppdragstagarens personnummer bort. I anslutning till dessa ändringar föreslås även en höjning från 500 till 1 000 kr. av beloppsgränsen för småhus- och lägenhetsägarnas skyldighet att betala arbetsgivaravgifter på uppdragsersättningar. I denna samordning av beloppsgränserna för småhus- och lägenhetsägarnas uppgifts- och avgiftsskyldighet ingår vidare att de i fortsättningen inte skall behöva lämna särskilda kontrolluppgifter om utgivna uppdragsersättningar.

Den nya ordningen genom vilken en småhus- eller lägenhetsägare befrias från avdrags- och avgiftsskyldighet om fakturan innehåller uppgifter om mervärdeskatt eller B-skatt avses bli tillämpad redan år 1984. Ändringarna i lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar gäller ersättningar som betalas ut under år 1983 eller senare. Fr.o.m. 1984 befrias småhus- och lägenhetsägarna också från skyldighet att lämna kontrolluppgifter om utgivna uppdragsersättningar. Den nya beloppsgränsen för skyldighet att betala arbetsgivaravgifter avses gälla ersättningar som betalas efter år 1983.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller ersättningar för sådana uppdrag av småhusägare och lägenhetsinnehavare som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

2 § En sådan småhusägare eller lägenhetsinnehavare som avses i 1 § skall inte betala arbetsgivaravgifter eller allmän löneavgift på ersättningen och är inte skyldig att göra skatteavdrag enligt uppbördslagen (1953:272) på ersättningen, om denna betalats mot en faktura som innehåller uppgift om uppdragstagarens namn och postadress, ersättningens storlek samt

1. mervärdeskattens belopp och uppdragstagarens registreringsnummer till mervärdeskatt eller

2. uppgift om att uppdragstagaren är skyldig att betala B-skatt.

I fall som avses i första stycket är uppdragstagaren skyldig att betala egenavgifter på ersättningen enligt lagen (1981:691) om socialavgifter samt avgift enligt 2 § lagen (1982:423) om allmän löneavgift. Vid tillämpningen av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ersättningen anses som inkomst av annat förvärvsarbete.

Vad som har sagts i första och andra styckena om arbetsgivaravgifter och andra avgifter gäller inte om parterna har träffat avtal om att ersättningen skall anses som inkomst av anställning och ersättningen uppgår till minst 1000 kronor. I ett sådant fall skall uppdragstagaren anses som arbetstagare och småhusägaren eller lägenhetsinnehavaren som arbetsgivare.

3 § En uppdragstagare som begär betalning enligt en faktura, på vilken han uppsåtligt eller av grov oaktsamhet oriktigt uppgivit att han är registrerad till mervärdeskatt eller är skyldig att betala B-skatt, döms till böter.

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas i fråga om ersättning som betalats mot faktura som utställts efter ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 39 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

1 mom.² Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön), skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag). Bestämmelser om skyldighet att göra avdrag i vissa fall när det utbetalade beloppet inte utgör sådan lön finns i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

1 mom. Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön), skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag), *om inte annat följer av bestämmelserna i lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m.* Bestämmelser om skyldighet att göra avdrag i vissa fall när det utbetalade beloppet inte utgör sådan lön finns i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

Har arbetstägare, vilken har att vidkännas skatteavdrag för preliminär A-skatt, att erlägga kvarstående skatt, som har debiterats året före det år skatteavdraget skall göras, är arbetsgivaren skyldig att vid utbetalning av lön göra skatteavdrag även för sådan skatt. Avdragsskyldighet föreligger dock inte, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. För betalning av den kvarstående skatten skall arbetsgivaren vid varje utbetalningstillfälle avdraga det belopp, som motsvarar så stor del av den skatt som skall betalas under nästföljande uppbörds månad som belöper på utbetalningstillfället med hänsyn till antalet utbetalningstillfällen före ingången av nämnda uppbörds månad. Belopp, som dras av vid annat utbetalningstillfälle än det första, skall dock avrundas till närmaste lägre hela antal kronor och återstoden dras av vid det första utbetalningstillfället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

¹Lagen omtryckt 1972:75.

²Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

Senaste lydelse 1982:1007.

3 Förslag till
Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs att 37 § 1 mom. taxeringslagen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

1 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (kontrolluppgifter) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
-----	-----	-----
		Undantag:
		h) förmån från stiftelse, om vad som utgivits uppenbarligen icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren, samt
		i) ersättning eller förmån, för vilken mottagaren erlagt sjömansskatt,
		j) ersättning om vilken uppgift skall lämnas i självdeklaration enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar och på vilken avdrag inte har gjorts enligt nämnda lag eller enligt uppbördslagen (1953:272).
-----	-----	-----

¹ Lagen omtryckt 1971:399.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.
² Lydelse enligt prop. 1982/83:105, SkU 49, rskr 346.

Föreslagen lydelse

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
-----	-----	-----
		<i>Undantag:</i>

		h) förmån från stiftelse, om vad som utgivits uppenbarligen icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren,
		i) ersättning eller förmån, för vilken mottagaren erlagt sjömansskatt,
		j) ersättning för uppdrag enligt 4 § 1-3 lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar i fråga om fastighet eller bostadslägenhet, som avses i 8 § första stycket nämnda lag, om avdrag för skatt inte har gjorts.
-----	-----	-----

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången i fråga om kontrolluppgift till ledning vid 1984 års taxering.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Arbetsgivare, som under ett år utgivit lön till någon hos honom anställd arbetstagare med minst femhundra kronor, är skyldig att nästföljande år utan anmaning lämna uppgift (*arbetsgivaruppgift*) till ledning för beräkning av avgiftsunderlag. Uppgiften skall lämnas i två exemplar och avfattas å blankett enligt formulär, som fastställs av riksförsäkringsverket.

I fråga om ersättning, som en småhusägare eller lägenhetsinnehavare betalat för uppdrag som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, skall arbetsgivaruppgift lämnas endast om ersättningen uppgått till minst 1 000 kronor.

Vid arbetsgivaruppgift skall arbetsgivare foga ett exemplar av uppgift som avses i 3 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Blanketter till arbetsgivaruppgift skola kostnadsfritt tillhandahållas i samma ordning som deklarationsblanketterna för inkomsttaxeringen även hos riksförsäkringsverket och sjömansskattekontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången i fråga om arbetsgivaruppgift till ledning vid beräkning av avgiftsunderlag för år 1984.

¹ Lagen omtryckt 1974:938.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1981:696.

² Senaste lydelse 1978:321.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §²

Vid tillämpningen av bestämmelse i 3 kap. 1 § och 4 kap. 8–10 §§, 11 kap. 6 a § samt 21 kap. 1 § om försäkrad, som sammanbor med barn, skall med barn som där sägs likställas fosterbarn.

Med förälder skall vid tillämpning av bestämmelserna i 4 kap., 9 kap. 4 § och 11 kap. 6 a § likställas den, med vilken förälder är eller varit gift eller har eller har haft barn, om de stadigvarande sammanbor.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 4 kap. 11 § och 9 kap. 4 § likställas den som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Enligt 2 § andra stycket lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m. skall ersättning som avses i nämnda lag i vissa fall anses som inkomst av annat förvärvsarbete vid tillämpning av denna lags bestämmelser om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1982:778.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981:692) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 2 kap. 4 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Avgifterna skall betalas av arbetsgivare samt av den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § eller 11 kap. 3 § nämnda lag.

Vid tillämpning av denna lag skall den som har utgett sådant bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen om allmän försäkring anses som arbetsgivare.

Bestämmelser om betalning av avgifter vid vissa uppdrag finns i lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m.m.

2 kap.

4 §¹

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 500 kronor,

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 500 kronor *eller, i fråga om avgiftsunderlaget för en småhusägare eller lägenhetsinnehavare på grund av ersättning som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 1000 kronor,*

2. ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år,

3. ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller ledighet för vård av barn eller med anledning av barns födelse, till den del ersättningen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning som arbetsgivare får uppbära enligt 3 kap. 16 § eller 4 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring,

4. uppdragsersättning för vilken bevilningsavgift har erlagts enligt lagen (1908:128) om bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,

5. ersättning som en arbetsgivare utgett till barn för arbete som utförts i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för ersättningen inte får göras vid inkomsttaxeringen,

6. ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagare haft att täcka med ersättningen, i den mån riks försäkringsverket medger detta,

¹ Senaste lydelse 1982:531.

7. ersättning för tjänstgöring i verkskydd enligt 47 § tredje stycket civilförsvarslagen (1960:74), i den mån ersättningen utgör eller motsvarar dagpenning,

8. ersättning för arbete som har utförts utomlands, till den del denna inte räknas som lön enligt 11 kap. 2 § första stycket lagen om allmän försäkring,

9. ersättning för skiljemannauppdrag i fall där parterna i skiljeförfarandet är av utländsk nationalitet.

Medgivande enligt första stycket 6 får lämnas endast om kostnaderna beräknas uppgå till minst en tiondel av ersättningen samt får avse arbetstagare i viss verksamhet eller, efter framställning av arbetsgivaren, viss eller vissa arbetstagare.

I fråga om inkomst från fåmansföretag skall föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas vid bestämmande av avgiftsunderlaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas såvitt gäller 2 kap. 4 § i fråga om ersättningar som betalats ut efter ikraftträdandet.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar

dels att 10 § skall upphöra att gälla,

dels att 8, 9, 13, 20 och 26 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Den som i sin allmänna självdeklaration skall redovisa fastighet, för vilken intäkten skall beräknas schablonmässigt enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370), aktie i bostadsaktiebolag eller andel i bostadsförening skall, *om* ersättning under beskattningsåret har betalats för uppdrag enligt 4 § 1-3 beträffande fastigheten eller bostadslägenhet som hör till aktien eller andelen, i deklarationen lämna uppgift om

1. namn, postadress och *personnummer, organisationsnummer eller registreringsnummer till mervärdeskatt för den som har uppburit ersättningen;*

2. ersättningens storlek.

Har under beskattningsåret inte betalats ut någon sådan ersättning som avses i första stycket eller uppgår den utbetalade ersättningen inte för någon uppdragstagare till 500 kronor, skall en försäkras lämnas om detta.

I ersättningen skall inte räknas in vad som utgör betalning för material och dylikt.

9 §

Underlåter den uppgiftsskyldige att lämna uppgift eller försäkras eller är uppgiften eller försäkras ofullständig, får taxeringsnämnden, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten anmana den uppgiftsskyldige att avhjälpa bristen.

Den som i sin allmänna självdeklaration skall redovisa fastighet, för vilken intäkten skall beräknas schablonmässigt enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370), aktie i bostadsaktiebolag eller andel i bostadsförening skall *för varje uppdragstagare, till vilken under beskattningsåret ersättning betalats för uppdrag enligt 4 § 1-3 beträffande fastigheten eller bostadslägenhet som hör till aktien eller andelen, i deklarationen lämna uppgift om*

1. namn och postadress *samt i förekommande fall registreringsnummer till mervärdeskatt;*

2. ersättningens storlek.

Uppgiftsskyldighet enligt första stycket föreligger inte, om ersättningen är mindre än 1 000 kronor.

Är uppgift som den uppgiftsskyldige lämnat ofullständig, får taxeringsnämnden, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten anmana den uppgiftsskyldige att avhjälpa bristen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Har en uppgiftsskyldig i fall som avses i 8 § *lämnat oriktig uppgift eller osann försäkran* och har därigenom en ersättning inte blivit redovisad av honom, är den uppgiftsskyldige betalningsskyldig för uppdragstagarens skatt för det beskattningår då ersättningen betalades ut intill ett belopp som svarar mot 50 procent av den oredovisade ersättningen. Medför den *oriktiga uppgiften* att uppdragstagaren inte kan identifieras, föreligger betalningsskyldighet intill ett belopp motsvarande 50 procent av den ersättning som har betalats ut.

En uppgiftsskyldig som i sin självdeklaration inte har lämnat någon uppgift om utbetalad ersättning eller någon försäkran och inte heller trots anmaning enligt 9 § har avgett försäkran inom föreskriven tid är, om ersättning ändå har betalats ut, betalningsskyldig enligt första stycket.

Betalningsskyldighet föreligger inte, om den uppgiftsskyldige frivilligt har rättat oriktig uppgift.

20 §

Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige efter besvär funnits icke vara ansvarig för ett belopp, skall länsstyrelsen återbetala det belopp och den avgift som har betalats. På det återbetalda beloppet skall restitutionsränta beräknas enligt 69 § 2 mom. uppbördslagen (1953:272). Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige står i skuld för skatt enligt uppbördslagen, mervärdesskatt eller arbetsgivaravgift enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, har denne dock rätt att återfå bara vad som överstiger de obetalda skatterna eller arbetsgivaravgifterna och de räntor eller avgifter som belöper på dessa.

Har en uppgiftsskyldig i fall som avses i 8 § *underlåtit att fullgöra sin uppgiftsskyldighet* och har därigenom en ersättning inte blivit redovisad av honom, är den uppgiftsskyldige betalningsskyldig för uppdragstagarens skatt för det beskattningår då ersättningen betalades ut intill ett belopp som svarar mot 50 procent av den oredovisade ersättningen. Medför den *uppgiftsskyldiges underlåtenhet* att uppdragstagaren inte kan identifieras, föreligger betalningsskyldighet intill ett belopp motsvarande 50 procent av den ersättning som har betalats ut.

Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige efter besvär funnits icke vara ansvarig för ett belopp, skall länsstyrelsen återbetala det belopp och den avgift som har betalats. På det återbetalda beloppet skall restitutionsränta beräknas enligt 69 § 2 mom. uppbördslagen (1953:272). Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige står i skuld för skatt enligt uppbördslagen, mervärdesskatt, arbetsgivaravgift enligt lagen (1981:691) om socialavgifter eller avgift enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift, har denne dock rätt att återfå bara vad som överstiger de obetalda skatterna eller avgifterna och de räntor eller avgifter som belöper på dessa.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 §

Den som i fall som avses i 8 § uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift eller osann försäkran döms till böter.

Den som i fall som avses i 8 § uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att fullgöra sin uppgiftsskyldighet döms till böter.

Ansvar enligt första stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i skattebrottslagen (1971:69).

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

1983/84:1 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen genomför utredningsarbetet om avdragsrätt för reparationer i schablontaxerade småhus och återkommer med förslag i så god tid att de kan tillämpas beskattningsåret 1984,
2. att riksdagen i avvaktan på detta förslag upphäver de delar av lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar som berörs i motionen.

1983/84:2 av Hans Pettersson i Helsingborg (s) och Bengt Silfverstrand (s)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring av 2 § lagen om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m. som föreslagits i motionen,
2. att riksdagen beslutar att i övrigt bifalla propositionen.

Motioner väckta under riksmötet 1982/83

1982/83:863 av Ulf Adelsohn m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen genomför utredningsarbetet om avdragsrätt för reparationer i schablontaxerade småhus och återkommer med förslag i så god tid att de kan träda i kraft den 1 januari 1984,
2. att riksdagen i avvaktan på detta förslag upphäver de delar av lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar som berörs i motionen.

1982/83:871 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär utredning om möjligheterna att införa "samhällskort" för seriösa företag och därigenom erforderliga ändringar i lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

1982/83:873 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att den bostadspolitiska utredningen genom tilläggsdirektiv ges i uppdrag att utreda möjligheterna att genom ändrade regler för villabeskattningen uppnå förbättringar av inkomstredovisningen och underlaget härför.
2. att riksdagen som sin mening uttalar att skatteregler om möjligt bör utformas så att incitament ges att anlita näringsidkare och enskilda som fullgör sina åligganden gentemot samhället.

1982/83:875 av Kjell Mattsson (c) och Lennart Brunander (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att avdragsreglerna för schablon-beskattade en- och tvåfamiljsfastigheter ändras i enlighet med vad som i motionen föreslagits, dvs. att en avdragsrätt införs för vissa kostnader för underhåll.

1982/83:1720 av Lars Ernestam (fp) och Kenth Skårvik (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av lagstiftningen om uppgiftsskyldighet och beaktar de synpunkter som anförs i motionen.

1982/83:1806 av Ingemar Eliasson (fp) och Kjell Johansson (fp)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att av regeringen begära åtgärder för att en mer fullständig information ges upp dragsgivare om vilka skyldigheter de har enligt skatte- och avgiftslagstiftningen.

2. att riksdagen beslutar att av regeringen begära att högsta prioritet ges åt strävandena att få fram ett enkelt och entydigt system för uppdragsgivare som behöver veta om de är skyldiga att räkna med arbetsgivaravgifter eller ej.

Den sistnämnda motionen har överlämnats till utskottet från socialförsäkringsutskottet.

Yttrande från annat utskott

Socialförsäkringsutskottet har inkommit med yttrande i ärendet (SfU 1983/84:1y). Yttrandet har fogats såsom bilaga till betänkandet.

Utskottet

Problemen med den s. k. grå arbetskraften ledde hösten 1982 till särskilda regler om avdrags- och uppgiftsskyldighet för vissa uppdragsersättningar. För småhusägare och lägenhetsinnehavare innebär reglerna att de – i stället för kontrolluppgifter enligt tidigare bestämmelser – skall lämna uppgift i självdeklarationen om ersättningar på minst 500 kr. Den som inte fullgör detta kan bl. a. åläggas betalningsansvar för uppdragstagarens skatter intill 50 % av ersättningen. Ansvar för uppdragstagarens skatter kunde tidigare endast utkrävas om uppdragsgivaren var att anse som huvudarbetsgivare och uppdragstagaren inte hade B-skatt.

Samtidigt gäller enligt uppbörds- och sociallagstiftningen att den som är huvudarbetsgivare i regel skall göra skatteavdrag enligt uppbördslagen och att den som är arbetsgivare skall erlägga socialavgifter m. m. på ersättningar om minst 500 kr.

I propositionen och i flertalet av de motioner som utskottet behandlar i

detta betänkande konstateras att reglerna kan medföra problem, särskilt för oerfarna småhusägare och lägenhetsinnehavare som vill ha ett arbete utfört på sin bostad. I propositionen anförts att en snar lösning för deras del kommit att framstå som mer angelägen i och med införandet av den särskilda uppgiftsskyldigheten för vissa uppdragsersättningar. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att småhusägare och lägenhetsinnehavare befrias från avdrags- och avgiftsskyldighet enligt uppbörds- och sociallagstiftningen om betalningen erläggs mot en faktura som innehåller uppgift om utställarens registreringsnummer till mervärdeskatt och mervärdeskattens belopp eller om att utställaren har att erlägga B-skatt. Vidare förslås lättnader i småhusägarnas och lägenhetsinnehavarnas särskilda uppgiftsskyldighet för uppdragsersättningar. Bl. a. höjs beloppsgränsen för uppgiftsskyldigheten från 500 till 1 000 kr. Samma beloppsgräns föreslås också för deras skyldighet att betala arbetsgivaravgifter. Kontrolluppgifter enligt taxeringslagen skall inte längre fordras för ersättningar under denna beloppsgräns.

Beträffande den förstnämnda frågan begär Hans Pettersson i Helsingborg (s) och Bengt Silfverstrand (s) i motion 1983/84:2 att lagstiftningen kompletteras så att småhusägaren eller lägenhetsinnehavaren redan med ledning av offert, avtal eller motsvarande skall kunna bedöma sin eventuella avdrags- eller avgiftsskyldighet.

Socialförsäkringsutskottet har i sitt yttrande tillstyrkt den i propositionen föreslagna metoden för att bedöma avdrags- och avgiftsskyldigheten. Beträffande motionen anförts i yttrandet att det finns skäl att beakta de framförda synpunkterna men att frågan kräver ytterligare överväganden. Socialförsäkringsutskottet föreslår att motionen överlämnas till socialavgiftsutredningen (S 1981:04) för att prövas i ett vidare sammanhang. Utredningen väntas avsluta sitt arbete i början av år 1984.

Utskottet instämmer i uppfattningen att det är angeläget att nu i möjligaste mån lösa småhusägarnas och lägenhetsinnehavarnas problem när det gäller att bedöma avdrags- och avgiftsfrågorna. Utskottet finner också att förslaget i propositionen utgör en värdefull förenkling. Utskottet vill emellertid inte bestrida att oklara situationer kan uppkomma även med de nya reglerna. Detta torde emellertid bli fallet framför allt om uppdragsgivaren inte i tid tar upp skatte- och avgiftsfrågorna med uppdragstagaren. Det bör också framhållas att riksskatteverket och riksförsäkringsverket snarast bör utarbeta en utförlig information om de nya reglerna. Samtidigt kan nämnas att socialavgiftsutredningen enligt vad departementschefen anför bör pröva frågan om inte regler av denna art bör kunna gälla även för andra kategorier än villaägare och lägenhetsinnehavare.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i nu angivna delar och avstyrker det i motion 1983/84:2 framställda kravet på omedelbar komplettering av lagstiftningen. I likhet med socialförsäkringsutskottet förordar utskottet att motionen överlämnas till socialavgiftsutredningen (S 1981:04).

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1982/83:1806 av Ingemar

Eliasson (fp) och Kjell Johansson (fp) som begär att uppdragsgivarna får en mer fullständig information om sina skyldigheter enligt skatte- och avgiftslagstiftningen och att högsta prioritet ges åt strävandena att få fram ett enkelt och entydigt system för arbetsgivaravgifterna.

Utskottet anser i likhet med socialförsäkringsutskottet att motionen, som framför allt torde avse småhusägares och lägenhetsinnehavares problem, får anses vara i huvudsak tillgodosedd genom förslaget i propositionen. Utskottet förutsätter att socialavgiftsutredningen vid sin bedömning av möjligheterna att skapa ett så långt möjligt enhetligt arbetsgivar-/arbetstagarbegrepp kommer att pröva om den nu aktuella metoden kan göras tillämplig även i andra fall. Vid sin bedömning av motsvarande frågor förra året framhöll utskottet bl. a. att riksförsäkringsverket och riksskatteverket borde ägna fortsatt uppmärksamhet åt problemen på detta område och anförde också att en ökad enhetlighet i domstolarnas praxis torde komma att uppnås genom den enhetliga instansordning som genomförts våren 1982. Med hänvisning till det anförda och till att socialavgiftsutredningen väntas avsluta sitt arbete i början av år 1984 finner utskottet att någon åtgärd inte påkallas med anledning av motionen.

Utskottet avstyrker således motion 1982/83:1806.

Yrkande 2 i motionerna 1982/83:863 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) och 1983/84:1, också av Ulf Adelsohn m. fl. (m), innebär att lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsgesamtningar skall upphävas i vad avser småhusägare och lägenhetsinnehavare. Motionärerna anser att reglerna inte har förankring i människornas rättsmedvetande och att man genom ett system med avdragsrätt för reparationskostnader på ett effektivare och naturligare sätt skulle komma till rätta med användningen av grå eller svart arbetskraft. De yrkar att det utredningsarbete om en sådan avdragsrätt som riksdagen begärt år 1979 effektueras så skyndsamt att nya regler kan tillämpas fr. o. m. beskattningsåret 1984. I motion 1982/83:1720 begär Lars Ernestam (fp) och Kenth Skårvik (fp) en översyn av bestämmelserna och anför att många villaägare inte har tillräcklig sakkunskap för att bedöma om uppgiftsskyldighet föreligger.

Utskottet återkommer till frågan om villaschablonen i anslutning till två andra motioner. Här bör emellertid nämnas att utskottet vid sin behandling av motsvarande fråga förra året konstaterat att eventuella ändringar av schablonen förutsätter ingående överväganden och att denna väg inte framstår som ett aktuellt alternativ för att uppnå förbättringar av skattekontrollen.

De förslag som nu läggs fram i propositionen medför avsevärda lättnader i villaägarnas och lägenhetsinnehavarnas uppgiftsskyldighet och innebär enligt utskottets uppfattning att regeringen tagit stor hänsyn till den kritik som från skilda håll riktats mot reglerna. Utskottet, som biträder propositionen i dessa och övriga delar, avstyrker motionerna 1982/83:863 yrkande 2 och 1983/84:1 yrkande 2.

Motion 1982/83:1720 om en översyn av bestämmelserna har blivit tillgodosedd genom förslagen i propositionen. Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet framhålla att riksskatteverket f. n. förbereder information om de nya reglerna.

Frågan om införande av en avdragsrätt för reparation och underhåll av schablontaxerade småhus i syfte att förbättra inkomstredovisningen och underlaget härför tas – som utskottet nyss konstaterat – åter upp i fyra olika motioner. Kjell Mattsson (c) och Lennart Brunander (c) yrkar i motion 1982/83:875 omedelbar lagstiftning av innebörd att avdrag medges med upp till 5 000 kr. per år. I motion 1982/83:863 (yrkande 1) kräver Ulf Adelsohn m. fl. (m) att utredningsarbetet om avdragsrätt i detta hänseende genomförs så skyndsamt att avdragsreglerna kan tillämpas fr. o. m. beskattningsåret 1984, ett yrkande som upprepas i motion 1983/84:1 från samma håll. Stig Josefson m. fl. (c) anser enligt motion 1982/83:873 att direktiven för bostadskommittén (Dir. 1982:04) inte utformats på sådant sätt att riksdagens beslut om en utredning av frågan har verkställts. De begär därför tilläggsdirektiv till kommittén i denna fråga. Riksdagen bör enligt den sistnämnda motionen samtidigt uttala att skattereglerna om möjligt bör utformas så att incitament ges att anlita näringsidkare och enskilda personer som fullgör sina åligganden mot samhället.

Utskottet instämmer givetvis i uppfattningen att det skulle vara av värde om skattelagstiftningen kunde utformas på ett sådant sätt att inkomstredovisningen förbättras och har också begärt en utredning om möjligheterna att ändra villabeskattningen i sådant syfte (SkU 1978/79:61). Samtidigt framhöll utskottet att frågan torde vara förenad med åtskilliga problem. Departementschefen anförde i propositionen om den grå arbetskraften förra hösten (prop. 1982/83:11) att ett sådant system innebär en ändring med så omfattande konsekvenser att frågan borde övervägas i ett större perspektiv med andra avvägningsfrågor med anknytning till bostadsbeskattningen. Utskottet hade för sin del inte något att erinra häremot men fann vid sin prövning av de då aktuella motionerna i ämnet inte skäl att förorda någon ny framställning från riksdagen (SkU 1982/83:5). Frågan har därefter tagits upp i direktiven för bostadskommittén. Av direktiven framgår att kommittén inte endast bör beakta förslaget när man överväger vilka fördelar en mer konventionell beskattning kan ha framför schablonmetoden. I direktiven anförts också att en annan möjlighet att komma till rätta med problemet kan vara att ändra realisationsvinstbeskattningen. Med hänsyn till att frågorna således ingår i kommitténs utredningsuppdrag bör en förnyad prövning från riksdagens sida av de nu aktuella frågorna anstå i avvaktan på resultatet av kommitténs överväganden. Utskottet avstyrker därför de nu aktuella motionsyrkandena.

Stig Josefson m. fl. (c) framställer i motion 1982/83:871 också ett annat yrkande som syftar till att motverka skatteundandragandet. Yrkandet går ut på en utredning av möjligheterna att införa ett "samhällskort" för seriösa företag för att den som överväger att anlita företaget lätt skall kunna kontrol-

lera att företaget fullgjort sina samhällsåligganden.

Enligt vad utskottet erfarit utreds denna fråga f. n. såväl av kommissionen mot ekonomisk brottslighet (Ju 1982:05) som av socialavgiftsutredningen. Eftersom utredningsyrkandet således redan är tillgodosett avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *befrielse från avdrags- och avgiftsskyldighet i fråga om betalning mot faktura med vissa uppgifter*
att riksdagen bifaller proposition 1982/83:177 i denna del,
2. beträffande *sådan befrielse när motsvarande uppgifter framgår av offert eller liknande*
 - a) att riksdagen avslår motion 1983/84:2 avseende omedelbar lagstiftning i frågan,
 - b) att riksdagen hos regeringen begär att motionen i övrigt överlämnas till socialavgiftsutredningen (S 1981:04),
3. beträffande *andra förenklingar av systemet för arbetsgivaravgifter, m. m.*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1806,
4. beträffande *slopande av småhusägares och lägenhetsinnehavares särskilda uppgiftsskyldighet för vissa uppdragsersättningar*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:863 yrkande 2 och 1983/84:1 yrkande 2,
5. beträffande *höjning av beloppsgränsen för uppgiftsskyldigheten, m. m.*
 - a) att riksdagen bifaller propositionen i dessa delar,
 - b) att riksdagen avslår motion 1982/83:1720 i den mån den inte är tillgodosedd,
6. beträffande *avdragsrätt för reparation av småhus, m. m.*
 - a) att riksdagen avslår motion 1982/83:875,
 - b) att riksdagen avslår motionerna 1982/83:863 yrkande 1, 1982/83:873 yrkande 1 och 1983/84:1 yrkande 1,
 - c) att riksdagen avslår motion 1982/83:873 yrkande 2,
7. beträffande *samhällskort för seriösa företag*
att riksdagen avslår motion 1982/83:871,
8. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till
 1. lag om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m.,
 2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
 3. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
 4. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter,
 5. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

6. lag om ändring i lagen (1981:692) om socialavgifter,
7. lag om ändring i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

Stockholm den 26 oktober 1983

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Hagar Normark (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s)*, Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) har avgivit två reservationer:

1. Slopande av småhusägares och lägenhetsinnehavares särskilda uppgiftsskyldighet för vissa uppdragsersättningar (mom. 4)

Reservanterna har
dels anfört följande:

Den särskilda uppgiftsskyldighet som – trots motstånd från vårt håll – ålades småhusägare och lägenhetsinnehavare hösten 1982 har alltsedan dess utsatts för berättigad kritik från olika håll. Denna kritik har bekräftat vår uppfattning att de vidgade krav som dessa medborgare utsatts för inte har förankring i det allmänna rättsmedvetandet. Vi vidhåller uppfattningen att det är orimligt att kräva att personer, som i allmänhet saknar praktisk erfarenhet som arbetsgivare, skall lämna uppgifter i sina självdeklarationer om företag, hantverkare eller andra uppdragstagare av skilda slag som de har anlitat och att den som äger en vanlig bostad skall kunna åläggas betalningsansvar för en uppdragstagares skatteskulder i långt större utsträckning än tidigare. Risken är bl. a. att den osäkerhet som dessa regler medför leder till att fler betalningar – och inte färre – sker under bordet.

Som anförs i motionerna 1982/83:863 och 1983/84:1 skulle syftet med den nya uppgiftsskyldigheten kunna uppnås på ett rimligare och mer effektivt sätt genom en avdragsrätt för reparationer i schablontaxerade småhus. Vi återkommer till denna fråga i ett särskilt yttrande. Som framgår av detta

yttrande har den av riksdagen begärda utredningen härom försinkats, och motionärernas förslag om sådana avdragsregler fr. o. m. beskattningsåret 1984 framstår inte längre som realistiskt.

De ändringar i uppgiftsskyldigheten som nu föreslås i propositionen syftar till att i någon utsträckning mildra effekterna av de nya reglerna. Förslaget innebär emellertid inte någon väsentlig omprövning. Uppgiftsskyldigheten och det därmed sammanhängande betalningsansvaret kvarstår i allt väsentligt, och kritiken mot reglerna är i stort sett obesvarad.

Med det anförda instämmer vi i motionärernas uppfattning att reglerna om en särskild uppgiftsskyldighet för småhusägare och lägenhetsinnehavare bör upphävas.

Mot de lagförslag i övrigt som läggs fram i propositionen har vi inte något att erinra. Vår inställning i den nyss angivna huvudfrågan föranleder dock redaktionella ändringar i dessa förslag. Med hänsyn härtill redovisar vi våra lagförslag i en särskild reservation.

dels ansett att utskottet i mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:863 yrkande 2 och 1983/84:1 yrkande 2 beslutas att småhusägares och lägenhetsinnehavares särskilda uppgiftsskyldighet skall slopas.

2. Lagförslagen (mom. 8)

Under förutsättning av bifall till reservation 1 hemställer reservanterna vid mom. 8

att riksdagen

dels antar följande

Förslag till

Lag om upphävande av småhusägares och lägenhetsinnehavares särskilda avdrags- och uppgiftsskyldighet för vissa uppdragsersättningar

Härigenom föreskrivs att lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar skall upphöra att gälla såvitt angår sådana småhusägare och lägenhetsinnehavare som avses i 8 § nämnda lag.

dels avslår det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,

dels antar övriga vid propositionen fogade lagförslag med de ändringar

a) att 1 § lagen om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m. erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

1 §

Denna lag gäller ersättningar för sådana uppdrag av småhusägare och lägenhetsinnehavare som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

Denna lag gäller ersättningar för sådana uppdrag av småhusägare och lägenhetsinnehavare som avses i 4 § 1–3 lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar. *Med småhusägare eller lägenhetsinnehavare avses den som i sin allmänna självdeklaration skall redovisa fastighet, för vilken intäkten skall beräknas schablonmässigt enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370), aktie i bostadsaktiebolag eller andel i bostadsförening.*

b) att uppställningen i 37 § 1 mom. taxeringslagen (1956:623) under 1. Undantag: j) erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

37 § 1 mom.

Undantag:

Undantag:

j) ersättning för uppdrag enligt 4 § 1–3 lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar i fråga om fastighet eller bostadslägenhet, som avses i 8 § första stycket nämnda lag, om avdrag för skatt inte har gjorts.

j) ersättning under 1 000 kronor för sådana uppdrag som avses i 1 § lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m., om avdrag för skatt inte har gjorts.

c) att 5 § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

5 §

Arbetsgivare, som ----- av riks försäkringsverket.

I fråga om ersättning, som en småhusägare eller lägenhetsinnehavare betalat för uppdrag som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, skall arbetsgivaravgift lämnas endast om ersättningen uppgått till minst 1 000 kronor.

I fråga om ersättning, som en småhusägare eller lägenhetsinnehavare betalat för uppdrag som avses i 1 § lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m., skall arbetsgivaravgift lämnas endast om ersättningen uppgått till minst 1 000 kronor.

Vid arbetsgivaravgift ----- allmän försäkring.

Blanketter till ----- och sjömansskattekontoret.

d) att 2 kap. 4 § första stycket lagen (1981:692) om socialavgifter erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

2 kap.
4 §

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 500 kronor eller, i fråga om avgiftsunderlaget för en småhusägare eller lägenhetsinnehavare på grund av ersättning som avses i 8 § första stycket lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 1 000 kronor.

2. ersättning till ----- utländsk nationalitet.

Medgivande enligt ----- vissa arbetstagare.

I fråga ----- av avgiftsunderlaget.

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 500 kronor eller, i fråga om avgiftsunderlaget för en småhusägare eller lägenhetsinnehavare på grund av ersättning som avses i 1 § lagen (1983:000) om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m., 1 000 kronor.

Särskilda yttranden

1. Förenklingar av systemet med arbetsgivaravgifter, m. m. (mom. 3)

Kjell Johansson (fp) anför:

Som utskottet konstaterar medför de förslag som nu läggs fram i propositionen att yrkandet i motion 1982/83:1806 blivit tillgodosett såvitt avser småhusägare och lägenhetsinnehavare. Motionärerna tar emellertid upp ett generellt problem som i väsentlig omfattning drabbar även andra kategorier och som i viss mån förvärrats genom de nya avdrags- och uppgiftsreglerna. Många gånger är det helt omöjligt för en uppdragsgivare att bedöma om han kommer att anses vara skyldig att erlägga arbetsgivaravgift eller ej, och någon bindande förklaring i enskilda fall går inte att få. Även skattereglerna kan medföra problem, och den bristande samordningen mellan dessa båda områden medför givetvis särskilda svårigheter. Den information som stått att få från de tillämpande myndigheterna har inte heller varit tillfredsställande, delvis beroende på att reglerna är vaga och alltför komplicerade. Det anförda innebär att en uppdragsgivare i vissa lägen oförskyllt kan drabbas av stora förluster i form av efterkrav på arbetsgivaravgifter, skatter, sanktionsavgifter osv.

Det är bra att regeringen nu föreslagit en ordning som innebär förbättringar för småhusägare och lägenhetsinnehavare. Problemen är emellertid lika överhängande för många andra uppdragsgivare. Som anförts i motionen bör frågorna om en mer generell lösning och en förbättrad information inte

ställas på framtiden i avvaktan på kommande ställningstaganden till socialavgiftsutredningens mer omfattande utredningsuppdrag. Det är angeläget att regeringen tar upp hithörande problem med högsta prioritet så snart utredningens förslag föreligger. Att utskottet nu avstyrker motionen med hänvisning till att socialavgiftsutredningen står i slutfasen av sitt arbete innebär enligt vad jag inhämtat inte att utskottet har ett annat synsätt på denna fråga. Med hänsyn härtill och till vad utskottet anfört har jag inte något särskilt yrkande med anledning av motionen.

2. Avdragsrätt för reparation av småhus, m. m. (mom. 6)

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anför:

Riksdagen begärde redan 1979 en utredning om möjligheterna att genom ändrade regler för villabeskattningen uppnå förbättringar av inkomstredovisningen och underlaget härför. Det är att beklaga att något utredningsmaterial ännu inte har presenterats som kan ligga till grund för en allsidig bedömning av en avdragsrätt som syftar till att minska problemen med den gråa sektorn. Som utskottet konstaterar ingår frågan numera i bostadskommitténs utredningsuppdrag. Med hänsyn till det långa dröjsmål som redan inträffat och den enighet som råder om angelägenheten av att förenkla skattekontrollen förutsätter vi att utredningen så snart som möjligt kommer att pröva denna fråga.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1983/84:1 y

över proposition 1982/83:177 om bestämmelser som begränsar småhus- och lägenhetsägarnas uppgifts- och avgiftsskyldighet jämte motioner

Till skatteutskottet

Genom beslut den 11 oktober 1983 har skatteutskottet berett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över dels proposition 1982/83:177 om bestämmelser som begränsar småhus- och lägenhetsägarnas uppgifts- och avgiftsskyldighet, dels den med anledning av propositionen väckta motionen 1983/84:2.

Socialförsäkringsutskottet tar i detta sammanhang också upp den under den allmänna motionstiden 1982/83 väckta och till utskottet remitterade motionen 1982/83:1806 av Ingemar Eliasson och Kjell Johansson.

Socialförsäkringsutskottet får anföra följande.

Enligt propositionens förslag får en småhus- eller lägenhetsägare som ger ett sådant uppdrag, som enligt 4 § 1–3 lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdrag ersättningar (AUL) skall redovisas i självdeklarationen, möjlighet att med ledning av uppdragstagarens faktura själv bedöma om han kan betala ut sin ersättning utan risk för att senare bli ålagd betalningsskyldighet för uppdragstagares skatt eller för arbetsgivaravgifter. Om fakturan utöver sedvanliga uppgifter om uppdragstagarens namn och adress och ersättningens storlek innehåller antingen uppgift om mervärdesskatteregistrering och mervärdesskattens belopp eller uppgift om att uppdragstagaren är skyldig att betala B-skatt, skall småhus- eller lägenhetsägaren sålunda kunna utgå från att han inte är betalningsskyldig för sociala avgifter eller skatt som belöper på ersättningen. Skyldighet att betala sociala avgifter i form av egenavgift skall i stället åvila uppdragstagaren. Parterna skall dock kunna komma överens om att småhus- eller lägenhetsägaren övertar betalningsskyldigheten om ersättningen uppgår till minst 1 000 kr. Bestämmelser i enlighet med förslaget har tagits in i en särskild lag, Lag om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen (1953:272) m. m., och har utformats som undantag från bl. a. skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter enligt lagen om socialavgifter. Bakgrunden till propositionens förslag är bl. a. följande. Enligt gällande bestämmelser och rådande praxis föreligger i dag svårigheter för en uppdragsgivare att i vissa fall bedöma om arbetsgivaravgifter belöper på en uppdragsersättning eller inte. Detta beror bl. a. på att sociallagstiftningens och uppbördslagstiftningens arbetstagarbegrepp inte är identiska. Frågan om möjligheterna att åstadkomma ett enhetligt begrepp härvidlag övervägs f. n. av socialavgiftsut-

Bilaga

redningen (S 1981:04). För småhus- och lägenhetsägarnas del synes emellertid inte problemet kunna lösas enbart genom att ett enhetligt begrepp skapas. Därutöver har nämnda grupp ett särskilt behov av att snarast få en lösning av problemet med hänsyn till den enligt AUL ålagda uppgiftsskyldigheten.

I motion 1983/84:2 av Hans Pettersson i Helsingborg och Bengt Silfverstrand begärs att riksdagen beslutar om en sådan ändring i den föreslagna lagen om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen m. m. att småhus- eller lägenhetsägaren redan med ledning av uppdragstagarens offert, avtal eller motsvarande kan bedöma sin eventuella avgiftsskyldighet.

Utskottet delar den i propositionen framförda uppfattningen att det mot bakgrund av lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar är angeläget att snarast införa bestämmelser som ger småhus- och lägenhetsägare möjlighet att själva bedöma sina skyldigheter i fråga om arbetsgivaravgifter. Vad gäller frågan om vid vilken tidpunkt denna bedömning skall kunna göras anser utskottet att det finns skäl att beakta de synpunkter som förts fram i motion 2 om att bedömningen skall kunna göras redan med ledning av en offert eller vid avtalets ingående, inte minst med hänsyn till ett konsumentintresse. Emellertid finner utskottet mot bakgrund av bl. a. att skriftliga avtal inte regelmässigt upprättas för här avsedda uppdrag, vilket f. ö. inte heller krävs enligt civilrättsliga regler, att motionens förslag kräver ytterligare överväganden före ett eventuellt genomförande. Utskottet anser sig således inte nu kunna tillstyrka den i motion 2 föreslagna ändringen, men enligt utskottets mening bör motionen överlämnas till socialavgiftsutredningen för att där prövas i ett vidare sammanhang.

I motion 1982/83:1806 av Ingemar Eliasson och Kjell Johansson pekas på de svårigheter som de nuvarande reglerna om socialförsäkringsavgifter i vissa fall skapar för uppdragsgivare. Motionärerna framhåller särskilt den osäkerhet som i dag råder för småhus- och lägenhetsägare och som ställts på sin spets genom lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet. Mot denna bakgrund begär motionärerna dels att åtgärder vidtas för att ge uppdragsgivarna en mer fullständig information om vilka skyldigheter de har enligt skatte- och avgiftslagstiftningen, dels att högsta prioritet ges åt strävandena att få fram ett enkelt och entydigt system för uppdragsgivare som behöver veta om de är skyldiga att räkna med arbetsgivaravgifter eller ej.

Med hänsyn till att motion 1806 berör frågor som tas upp i propositionen överlämnar utskottet motionen till skatteutskottet för behandling. Såvitt gäller socialförsäkringsutskottets ämnesområde får motionen i huvudsak anses vara tillgodosedd genom propositionens förslag.

På grund av det anförda föreslår socialförsäkringsutskottet sålunda att skatteutskottet bifaller propositionens förslag i nu behandlad del.

Bilaga

I propositionen föreslås vidare att beloppsgränsen för småhus- och lägenhetsägarnas uppgifts- och avgiftsskyldighet höjs från nuvarande 500 till 1 000 kr.

Utskottet tillstyrker förslaget, som inte föranlett något motionsyrkande.

Stockholm den 18 oktober 1983

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Gösta Andersson (c), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Lars-Åke Larsson (s), Gullan Lindblad (m), Ulla Johansson (s), Siri Häggmark (m), Karin Israelsson (c), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Gunhild Bolander (c), Inger Hestvik (s) och Tommy Franzén (vpk).

Avvikande mening

Nils Carlshamre, Allan Åkerlind, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet har i motion 1983/84:1, som väckts med anledning av proposition 1982/83:177, begärt dels att regeringen genomför utredningsarbetet om avdragsrätt för reparationer i schablontaxerade småhus och återkommer med förslag i så god tid att det kan tillämpas för beskattningsåret 1984, dels att riksdagen i avvaktan på detta förslag upphäver vissa i motionen berörda delar av lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar. Mot denna bakgrund anser vi, såvitt gäller socialförsäkringsutskottets ämnesområde, att skatteutskottet bör avstyrka propositionens förslag.

